

Actuele omzetcijfers voor de archeologiebranche

De Vereniging van Ondernemers in de Archeologie (VOiA) heeft een onafhankelijk accountantsonderzoek laten uitvoeren naar de ontwikkelingen in de omzetten, personeelsomvang en rendementen bij archeologische bedrijven. De uitkomsten hiervan zijn afgelopen dagen bekend geworden. Hieronder zijn deze uitkomsten opgenomen, samen met de conclusies van de VOiA.

Directe aanleiding voor het onderzoek was de stroom van zeer uiteenlopende inschattingen die in het verleden in officiële publicaties en persberichten de ronde deed. Hieruit kwam soms naar voren dat commerciële archeologie een *booming business* is, waar voor slimme ondernemers flinke winsten waren te behalen. Dit meestal door buitenstaanders geschetste beeld werd helaas door het overgrote deel van de ondernemers in de archeologie niet herkend. Bij navraag naar de bronnen bleek de onderbouwing van de genoemde getallen ook geheel te ontbreken.

De VOiA hecht aan een transparante en betrouwbare beeldvorming over de archeologiesector en over de commerciële archeologiesector in het bijzonder. Vandaar dat de organisatie van plan is om jaarlijks een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen en trends in de branche te bieden.

Het eerste brancheonderzoek is uitgevoerd door Meeuwssen Ten Hoopen Registeraccountants in Barneveld. Het onderzoek is gebaseerd op een analyse van de jaarcijfers over de jaren 2002, 2003 en 2004, die door de aangesloten leden van de VOiA vertrouwelijk zijn aangeleverd, aangevuld met Kamer van Koophandelstukken van niet-aangesloten leden.

De belangrijkste bevindingen en door ons getrokken conclusies worden hieronder kort samengevat:

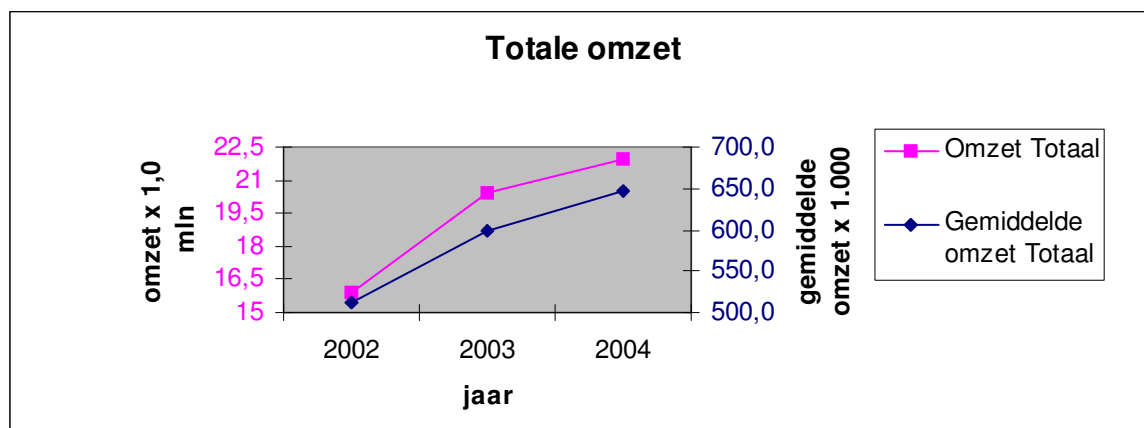
1. De omvang van de steekproef bedroeg 34 archeologische bedrijven. Dit is ongeveer 50% van alle archeologische bedrijven die werkzaam zijn in de sector. De verdeling over kleine en grote bedrijven is representatief voor de sector.
2. De totale omzet gerealiseerd door archeologiebedrijven wordt in 2004 geschat op ruim 34,4 mln. euro. Dit betreft werkzaamheden zowel verricht voor de particuliere sector als voor overheden. Daarnaast verrichten overheden, met name een aantal grote gemeenten, en een enkele wetenschappelijke instelling ook archeologische werkzaamheden in eigen beheer. Na aftrek van de bijdrage daaraan vanuit de archeologische bedrijven wordt dit aandeel geschat op ongeveer 10,0 tot 15,0 mln. euro. De totale omzet in de archeologie bedroeg in 2004 daarmee tussen de 44 en 49 mln. euro (eigen schatting VOiA).

	Werkgelegenheid (in fte)	Omzet (x 1,0 mln)
Realisatie		
Onderzoek onder 34 bedrijven (2004)	373	22,0
Extrapolatie		
Geschat totaal voor alle bedrijven (2004)	584	34,4
Minimaal	366	22,0
Maximaal	670	39,5

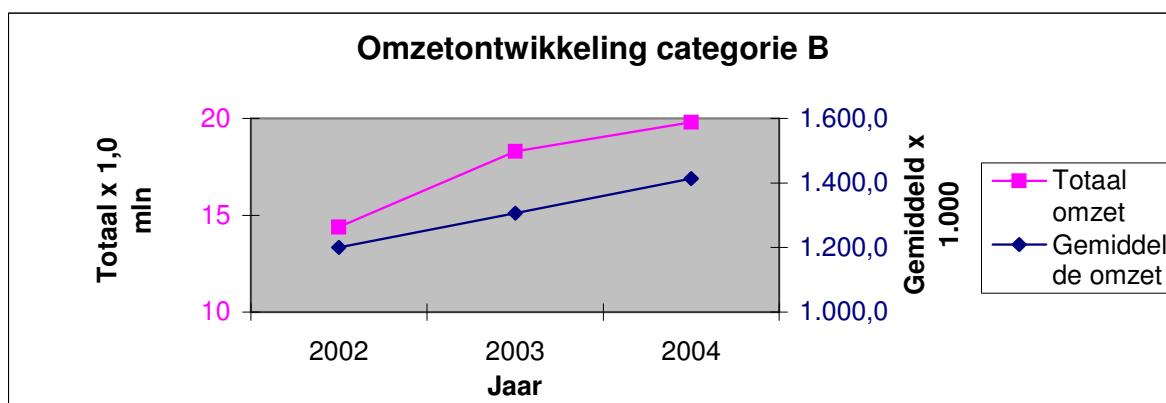
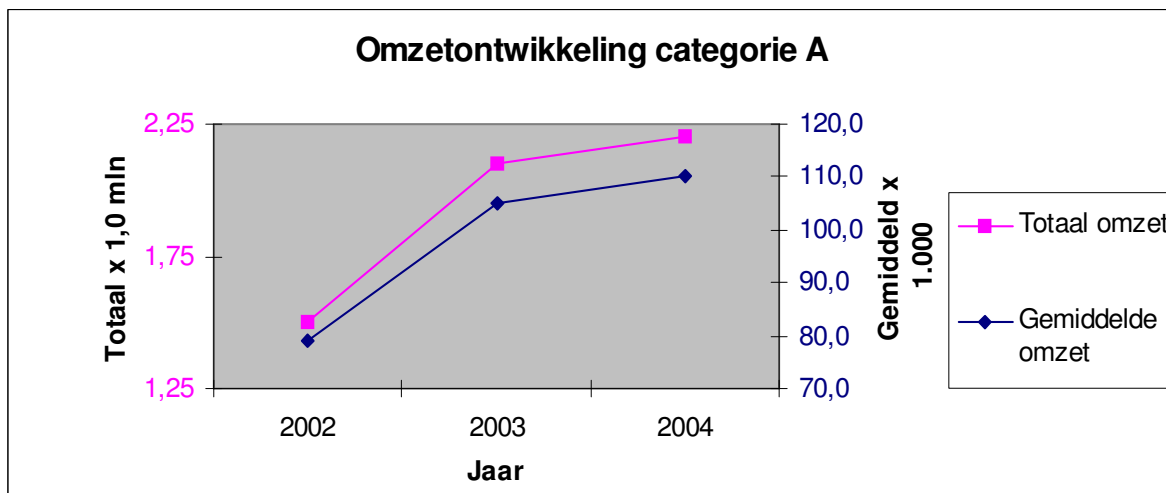
3. De werkgelegenheid in de commerciële archeologiebranche lag in 2004 tussen de 550 en 600 fte's. Daarmee zijn de archeologiebedrijven in vergelijking met overheden, universiteiten en museale organisaties veruit de grootste werkgever.
4. In *omzet, resultaat en werkgelegenheid* is in de afgelopen jaren een aantal trends waar te nemen. Het onderstaande overzicht is gebaseerd op meting onder 34 bedrijven. Daarbij is een onderscheid in twee categorieën gemaakt naar de juridische vorm waarin de onderneming wordt gevoerd en de grootte van het bedrijf:
- Categorie A (de niet rechtspersonen) zijn meestal bedrijven van 1 t/m 10 medewerkers inclusief eigenaar/eigenaren;
 - Categorie B (rechtspersonen: BV's, NV's en Stichtingen) zijn meestal de grotere bedrijven vanaf 11 medewerkers.
- De onderstaande cijfers en toelichting spreken voor zichzelf.

Omzet

In 2003 is de totale omzet ten opzichte van 2002 van de in het onderzoek betrokken ondernemingen gestegen met circa 28 procent. De omzetstijging in het jaar 2004 is ongeveer 8 procent ten opzichte van de omvang in 2003. De belangrijkste redenen voor dit verschil in groei is dat de economische groei in 2004 en daarmee de vraag naar archeologische diensten afnam. Daarnaast was in 2003 sprake van het doorwerkende effect dat een aantal ondernemingen in 2002 zijn gestart, die in het jaar 2003 met een vol boekjaar meetelden. Duidelijk is echter dat de omzet bij bedrijven in de archeologiesector haar verzadigingspunt snel begint te naderen.

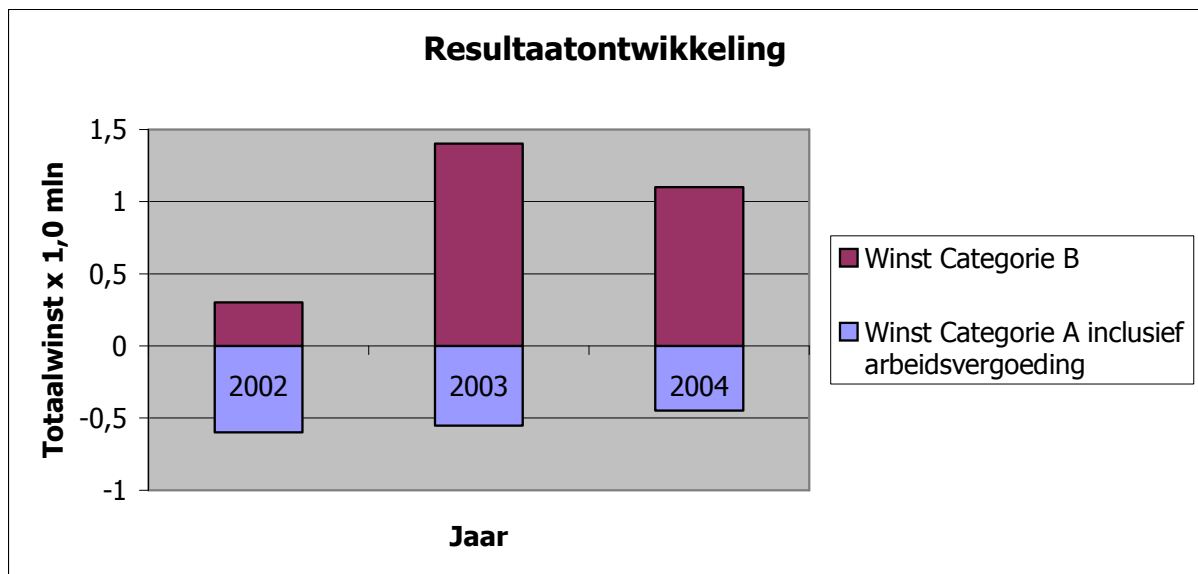
De omzetstijging van de gehele categorie A bedraagt in 2003 procentueel 40 procent en in 2004 4,5 procent. Voor categorie B geldt 27 procent en respectievelijk 9 procent. De groei van de omzet per onderneming is bij categorie A in 2003 beduidend lager door het toetreden van nieuwe ondernemingen (33 procent). In 2004 is deze groei evenals bij categorie B gelijk aan de groei van de totale omzet.

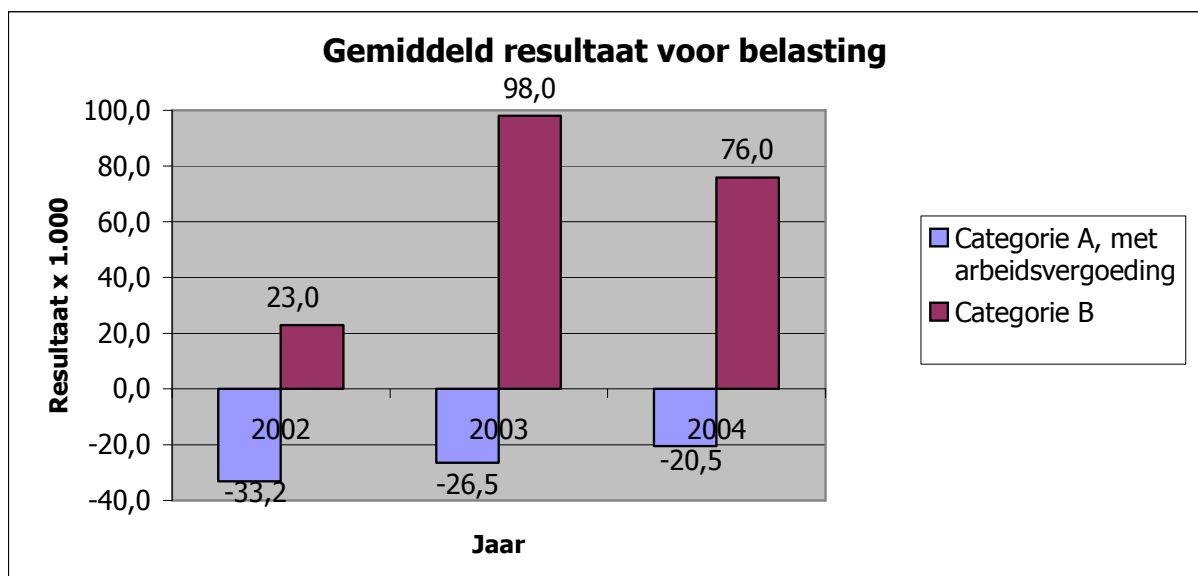
Resultaat voor belastingen

Bij het vergelijkbaar maken van het resultaat voor belastingen dient met het volgende rekening te worden gehouden. Het resultaat voor belastingen bij categorie A zoals opgenomen in de winst- en verliesrekeningen bevat nog geen arbeidsvergoeding. Bij categorie B is dit wel meegenomen in de vorm van een salaris van de directie of een managementvergoeding. Voor de vergelijkbaarheid is in de opgenomen resultaten van categorie A de arbeidsvergoeding per zelfstandige bepaald op € 38.118 (zijnde het minimum salaris van een directeur groot aandeelhouder).

De resultaatontwikkeling is in onderstaande grafiek opgenomen. De eenmalige stijging in 2003 van de totale winst wordt met name veroorzaakt door de winsttoename in categorie B. Van de in de waarneming betrokken ondernemingen was er in 2003 bij drie ondernemingen in deze categorie sprake van een verlies. In 2004 waren dat er 5. De totale daling van de resultaten van deze categorie bedroeg € 0,3 mln. Van de eerder in persberichten en kamervragen gesuggereerde riante winstmarges in de branche lijkt geenszins sprake. Bij de bedrijven in categorie B schommelen de winstmarges voor belasting over het algemeen rond de 5%.

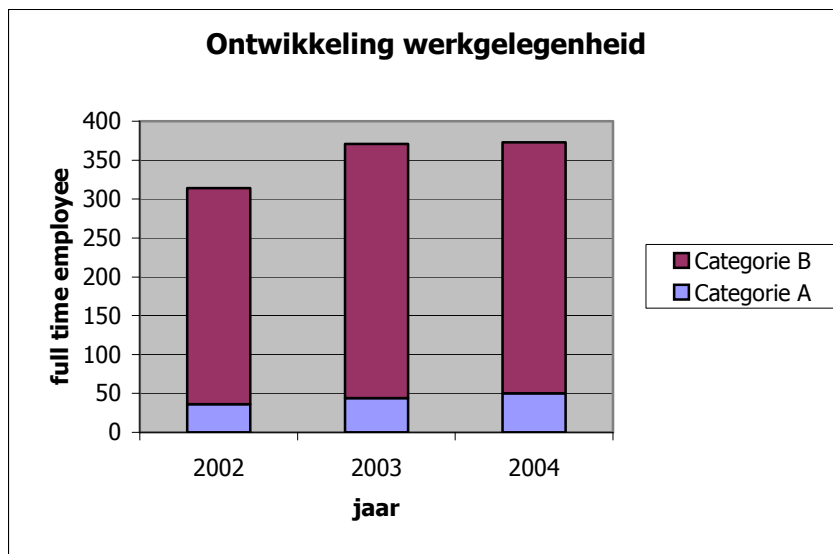

Het gemiddelde resultaat voor belastingen en vóór arbeidsvergoeding bedraagt voor categorie A in de jaren 2002, 2003 en 2004 respectievelijk 30, 36 en 42 duizend euro per jaar. Bij de in de waarneming betrokken ondernemingen blijkt dat de ondernemingen in categorie A minder afhankelijk zijn van de conjunctuur. Ook blijkt dat de gemiddelde kleine onderneming (bijna 2/3^e van de leden) gedurende de onderzoeksperiode niet voldoende resultaat behaalde om een “normale” arbeidsbeloning mogelijk te maken.

Werkgelegenheid

Door de toename van de omzet is ook de werkgelegenheid in zowel categorie A als B toegenomen. De toename van de werkgelegenheid in 2003 is bij de ondernemingen behorend in categorie B het grootst (gemiddeld 16 procent ten opzichte van 2002). In 2003 heeft dit geleid tot hogere vaste lasten, wat zich, bij een afname van de omzet, vertaalt in een verlies.

De gemiddelde omvang van de ondernemingen is binnen de ondernemingen in het onderzoek, als volgt:

- Categorie A 4 fte (inclusief ondernemer)
- Categorie B 31 fte

Gezien de resultaatontwikkelingen in 2004 is de omzet per medewerker een belangrijk meetpunt voor het rendement van de onderneming. Het gemiddelde van de ondernemingen betrokken in het onderzoek bedraagt in 2002, 2003 en 2004 respectievelijk 50.000, 55.000 en 59.000 Euro per fte op jaarbasis. Ook dit cijfer is in vergelijking met andere branches waarin over het algemeen hoog opgeleide professionals werkzaam zijn bescheiden te noemen.

